

Posudek oponenta na dizertační práci Miloše Hrocha

Samizdat v post-digitální době: Vliv nového materialismu na proměnu zínové scény a subkulturního kapitálu

Předložená dizertační práce se zaměřuje na dosud opomíjenou problematiku fanzinů, což je téma, kterým se její autor dlouhodobě zabývá.

Práce začíná robustním úvodem, který na 90 stránkách uvádí čtenáře do historie fanzinové tvorby (zahraniční i tuzemské) i jejího zkoumání. Teprve po tomto rozsáhlém úvodu přichází kapitola zaměřená na metrologii. Zde se autor rozhodl vyjít z práce P. Bourdieuho, resp. B. Latoura, který na Bourdieuho navazoval a současně s ním dílčím způsobem polemizoval, přičemž právě na polemiku ohledně fyzické podstaty je pro autora klíčová. Zajímavým postřehem je také kapitola věnovaná post-digitální kultuře, ze které autor předložené práce vychází.

Předložená práce je napsána s jednoznačným vhladem do problematiky a výraznou erudicí. Práce nabízí nové pohledy a hledá k nim příslušné odpovědi. Celkově hodnotím práci pozitivně, mám nicméně některé kritické připomínky.

První z nich se týká specifického jazyka, někdy sklouzávajícího až k jisté podobě (nekritické) subkulturní adorace, nikoli jen vzdáleně připomínající subkulturní heroismus, často vyčítaný Birminghamské škole subkulturních studií. Zatímco samotné použití neškrobeného akademického jazyka vítám a pokládám za přínosné, vnímám současně určité nebezpečí, spočívající v okouzlení momentem subkulturního tvoření, které může autora svádět k vyjádřením, ve kterých jím předkládaný obraz subkultur nabyde ne zcela realistické podoby. Neplatí to však vždy a častěji autor před podobným přístupem varuje.

Hlavní výzkumná otázka (*Jak se proměnila role tištěného zinu v post-digitální době?*) je v relativně vágní a nabízí tak široké pole možných odpovědí, zejména proto, že není jasně určeno, o jaké roli, nebo pro koho je tato role určena. Celkově pak práce na tuto otázku vlastně nedopovídá a je zřejmé, že autor se zabývá poněkud odlišným tématem, kterým je fyzická podstata fanzinů a její role či podoba. V této oblasti ale podle všeho k žádné zásadní změně ohledně chápání fanzinů v posledních desetiletích nedošlo.

V poslední části empirické části práce, věnované kapitálům autor inseruje téma ekonomického a subkulturního kapitálu, reálně se ale zabývá v podstatě jen ekonomickou složkou. Subkulturní kapitál je v práci zmíněn jen letmo, přestože je součástí jedné z vedlejších výzkumných otázek.

Stejně tak subkapitola o fotozinech mnoho informací nepřináší. Přitom právě u ní je sepětí s fyzickou podstatou a „tělem“ zinu velmi dobře viditelné.

Zpracování celé práce také místy připomíná mnohokrát zmíněný „Cut and paste“ postup, kdy se například liší sekundární otázky mezi verzí ze strany 16 a ze strany 94, kde chybí celá třetí otázka, která je až na straně 115. Stejně tak obrázky a tabulka nejsou umístěné v textu, kde jsou na ně pouze odkazy, ale na závěr celé práce, takže je třeba prací listovat tam a zpátky, poněkud v duchu v práci zmiňovaného fanzinu *Suck my DIY*. V tomto případě nemusí jít nutně o chybu, ale může jít o autorský vklad, přesně ve stylu zkoumaného pole.

A konečně poslední otázka, na kterou bych byl rád, kdyby autor při obhajobě odpověděl, se týká toho, proč použil pro jedno z polí označení „tělo“ a ne „lidé“, nebo „tvůrci“? Kapitola navíc naznačuje nejen tělesnost, ale současně také kontakt, který pouhou tělesností překonává, tedy přátelství, resp. pospolitost, případně

**FACULTY
OF SOCIAL SCIENCES**
Charles University

společné prožívání tvoření, které je zřetelně významným prvkem motivace zinterů, stejně jako samotná radost z tvoření.

Žádný ze zmíněných nedostatků nepokládám za jakkoli fatální, jak již jsem předeslal, práci pokládám za kvalitní a navržený analytický model pěti polí určený ke zkoumání fyzické podstaty fanzinů pokládám za nosný. Práce podle mého názoru splňuje požadavky kladené na dizertační práci a mohu ji proto doporučit k obhajobě.

V Praze 30. 5. 2021

Mgr. Jan Charvát, M.A., Ph.D.